

OP WEG NAAR EEN Europese arbeidsmarkt VOOR ruimtelijk planners

**DE WETGEVER IN
VLAANDEREN KOOS VOOR
EEN PRAGMATISCHE
REGLING, GESTEUND
OP HET BEHALEN VAN
EEN DIPLOMA EN HET
DAARMEE SAMENHANGEND
VERTROUWEN IN ONZE
OPLEIDINGSINSTELLINGEN.**

JORIS SCHEERS [VICEPRESIDENT ECTP-CEU EN VRP-BESTUURDER / GASTPROFESSOR KU LEUVEN]

In de schoot van de European Council of Spatial Planners (ECTP-CEU) werd de voorbije jaren gewerkt rond het profiel en de opleiding van ruimtelijk planners in Europa. Een van de concrete aanleidingen was de herziening op 20 november 2013 van de Europese richtlijn rond de erkenning van de beroepskwalificaties (Recognition of professional qualifications) van 7 september 2005 (2005/36/EC).

Een lappendeken als werkveld

Anders dan voor een aantal gevestigde beroepen (zoals bijvoorbeeld in de geneeskunde of architectuur), bestaat op het gros van de Europese deelarbeitsmarkten nog altijd geen regeling voor de onderlinge uitwisselbaarheid van diploma's van ruimtelijk planners/stedenbouwkundigen. Vanuit het idee van vrij verkeer van goederen en diensten is het nochtans belangrijk dat ook ruimtelijk planners zonder veel hinderpalen hun diensten kunnen aanbieden in heel Europa. Vandaag ziet het beroepswerkveld voor ruimtelijk planners in Europa eruit als een lappendeken.

In het zog van de structuurplanning koos de wetgever in Vlaanderen voor een eenvoudige en pragmatische regeling, gesteund op het behalen van een diploma en het daarmee samenhangend vertrouwen in onze opleidingsinstellingen (planningsdecreet van 1997). Het register van ruimtelijk planners dus, waarbij in één beweging het beroep van ruimtelijk planner in Vlaanderen erkend werd (BVR van 5 mei 2000). Binnen de ECTP laat schrijver dezes geen gelegenheid onbenut om de voordelen van dit systeem te benadrukken en te pleiten voor een vergelijkbare aanpak op Europees niveau. Maar onze Britse vrienden bijvoorbeeld zien dat helemaal anders. De rol van professionele organisaties zoals

het RTPI¹ is er heel sterk: in de Angelsaksische traditie wordt immers gekozen voor een systeem van interne professionele kwaliteitscontrole. Zonder lidmaatschap van een beroepsorganisatie kom je als ruimtelijk planner in het Verenigd Koninkrijk niet aan de bak. De Britten willen hun systeem graag uitgebreid zien naar Europa.

Creatie van een gemeenschappelijk platform

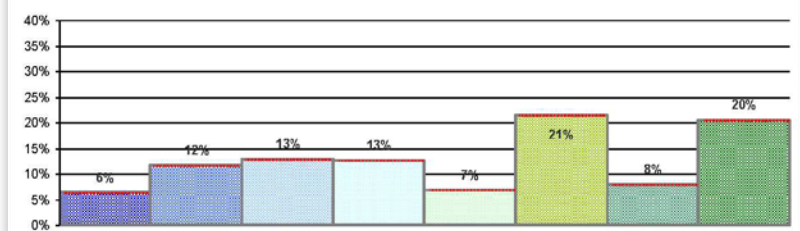
Binnen de ECTP werd besloten om een onderzoek te voeren naar de mogelijkheden om via het creëren van een zogeheten *common platform* (zie EU-richtlijn) wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties van ruimtelijk planners mogelijk te maken. Via de leden van de ECTP (waaronder de VRP) werd onder meer gepeild naar de lidmaatschapsvoorwaarden voor ruimtelijk planners en de opleidingsvoorwaarden om het beroep van ruimtelijk planner te mogen uitoefenen in de verschillende lidstaten. Men boog zich ook over een mogelijke set van criteria die zouden kunnen gelden bij de wederzijdse erkenning van het beroep. Gedurende de periode 2011-2013 werd, in samenwerking met AESOP², informatie verzameld van 166 opleidingsinstellingen in 23 Europese landen. In een tweede stap werden op basis van de lijst van volwaardige *stand alone* derde-cyclusopleidingen met 90 of 120 ECTS-studiepunten (equivalent Master) een referentielijst samengesteld na intervisie tussen de verschillende lidstaten, met voor elk land een 'representatieve opleiding'. In totaal 23 opleidingen vormden zo de *Directory of Exemplary Courses*. Op basis hiervan werd de analyse verdergezet.

Eerst werd in algemene termen uitgewerkt wat men onder ruimtelijke planning kan verstaan, met name:

- Een creatief proces dat de competentie veronderstelt om een plan of een beleid uit te werken op verschillende schaalniveaus (het planningproduct).
- Het begrijpen van ruimtelijke systemen *an sich*, in het bijzonder de natuurlijke, bebouwde en sociaaleconomische ruimtelijke systemen.

Figure 5.1: Average Course Profile for All 23 Exemplar Planning Courses

Planning Theory	Planning Tech.	Social / Economic Env.	Built Env.	Natural Env.	Planning Product	Planning Instr.	Thesis
6%	12%	13%	13%	7%	21%	8%	20%

- Het kennen van diverse principes zoals sociale rechtvaardigheid, gemeenschappelijke belangen, duurzaamheid en ethiek (planningstheorieën).
- Het adequaat toepassen van diverse (onderzoeks-) technieken uit de sociale wetenschappen, ingenieurswetenschappen, computerwetenschappen.
- Kennis van het wettelijk, administratief en financieel instrumentarium dat beleid of plannen in realiteit kan omzetten.

Vervolgens werd, vertrekkend van de *Directory of exemplary courses*, een set van acht *Skills and Competences in Planning* samengesteld die in elke planningsopleiding voorkomt (en dient voor te komen), telkens met het gemiddelde aan ECTS-studiepunten dat hieraan besteed wordt. Die acht competentieonderdelen zijn (met respectievelijk het gemiddelde percentage van de 23 representatieve opleidingen): planningstheorie (6%), technieken (12%), sociaaleconomische omgeving (13%), bebouwde omgeving (13%), natuurlijke omgeving (7%), planningproducten (21%), instrumentarium (8%), onafhankelijk onderzoek (thesis) (20%).

Consequenties voor Vlaanderen

Deze oefening kan als basis gaan dienen voor het uitwerken van een Europees beleid in verband met de arbeidsmarkt voor ruimtelijk planners. In die zin kan het een belangrijk document zijn dat 'minimale competenties' naar voren schuift die vereist zijn om in de toekomst als ruimtelijk planner in Europa aan de slag te gaan.

Aan de administratie Ruimte Vlaanderen werd de vraag gesteld in hoeverre de bestaande regeling in Vlaanderen de toets van de Europese richtlijn doorstaat en of er in Belgisch verband, met het oog op de omzetting ervan in nationale/regionale wetgeving tegen februari 2016, overleg heeft plaats gevonden.

¹ Royal Town Planning Institute

² Association of European Schools of Planning